AVİM Yorum • No: 2016 / 3 • Ocak 2016

PAPA FRUNSUVA, PATRİK KİRİLL'İN SÖZLERİNE KULAK ASMALIDIR

Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist

Moskova Patrikhanesinin (sıklıkla Rus Ortodoks Kilisesi olarak hitap edilir) ruhani lideri olan Moskova ve Tüm Rusya Patriği Kirill, yakın zamanda Osmanlı İmparatorluğu döneminde Hıristiyan-Müslüman ilişkileri hakkında bazı yorumlarda bulunmuştur. Patrik Kirill, Rossiya adlı televizyon kanalında bir söyleşi sırasında vahim istikrarsızlıkların devam ettiği Irak ve Suriyede yaşayan Hıristiyanların çektikleri zorluklara değinmiştir. Bunun sonrasında ise Osmanlı İmparatorluğu dönemini Hıristiyan-Müslüman ilişkileri açısından olumlu bir örnek olarak vermiş ve şunu belirtmiştir: İslam dünyasında şu anda yaşanan olaylara [Hıristiyanların çektiği zorluklara] benzer daha önce hiçbir şey yaşanmamıştır. Türk, Osmanlı İmparatorluğu örneğine bir bakın. Evet, o dönemde orada Hıristiyan azınlıklar vardı, ancak onlar yok edilmediler.[1] Patrik Kirill devam ederek, Osmanlı İmparatorluğunun kanunlar düzenleyerek, dini azınlıkların hayatlarında asayiş ve göreceli olarak güvenlik ve istikrar sağladığını belirtmiştir.[2]

Patrik Kirillin bu sözleri, Ermenistan ve dünya çapındaki Ermeni topluluğunda büyük tepkiye yol açmıştır. Bu sözlerin Ermenileri neden bu kadar öfkelendirdiğini anlamak güç değildir, zira bu sözler Ermenilerin Osmanlı tarihi hakkındaki anlatımına tamamen ters düşmektedir. Ermeniler, atalarının Osmanlı İmparatorluğu döneminde sıklıkla Hıristiyan kimlikleri sebebiyle zulme uğradığını ve Osmanlı devleti tarafından bir sistematik yok etme operasyonuna maruz kaldığını iddia etmektedir. Doğal olarak Patrik Kirillin sözleri bu iki iddiayla tamamen çelişmektedir.

Bu sebeple pek çok Ermeni, Patrik Kirilli Ermenilerin 1915 ile ilgili soykırım söylemlerini es geçmekle, hatta bazıları onu Ermenilere tokat atmakla suçlamıştır. Patrik Kirillin sözcüsü gelen bu eleştirilere, Patriğin sözlerini bir çerçeve içerisine oturtarak cevap vermiştir. Sözcü, Patrikhanenin Ermenilerin soykırım söylemine verdiği desteğin değişmediğini belirterek şunları eklemiştir: Rus Kilisesinin [bu konudaki] tutumu sabittir. Biz bu tutumu uluslararası, Hıristiyanlar-arası ve dinler-arası ortamlarda her zaman açıkça ve alenen muhafaza ettik ve etmeye devam edeceğiz.[3] Ancak sözcünün Patriğin sözleri için ortaya koyduğu çerçeve, bu sözleri herhangi bir şekilde yalanlamadığı gibi anlamını da değiştirmemiştir. Burada ilginç bir nokta, sözcünün açıklamalarının Rus basınına değil, sadece Ermeni basına yapılmış olmasıdır.[4]

Patrik Kirillin son derece iyi eğitimli ve zeki bir insan olduğu bilinmektedir. Böyle önde

gelen ve birikim sahibi bir kişinin değerli tespitleri dikkate alınmalıdır. Patrik Kirill aynı zamanda Rusya Başkanı Vladimir Putin ile yakın bağları olduğu bilinen birisidir. Bu sebeple bu sözleri Rusyanın -Rus savaş uçağının düşürülmesi sebebiyle ortaya çıkan- Rusya-Türkiye anlaşmazlığından bir çıkış yolu arayışı olarak yorumlayan iddialar bile vardır. Ancak bu iddialar ayrı bir yorum yazının konusudur.

Burada önemli olan; Hıristiyan dünyasının önde gelen liderlerinden olan Patrik Kirillin bu sözlerinin, tarihin yorumlanması konusunda Papa Fransuvanın son zamanlarda göstermiş olduğu davranışlara tam bir tezat teşkil etmesidir. Nisan 2015den bu yana Papa Fransuva ısrarlı bir şekilde Ermeni soykırım söylemine tutunmaktadır. Kendisinin bu konuda dillendirdiği sözler, onun soykırım teriminin ne anlama geldiğini yeteri kadar kavrayamadığını ortaya koymuştur.[5] Bu konudaki davranışları aynı zamanda bir çifte standardı da gözler önüne sermiştir: Papa Fransuva Hıristiyanların çektikleri acıları öne çıkarmayı tercih ederken, aynı tarihsel bağlamda Müslümanların çektikleri acıları görmezden gelmektedir.[6] Hıristiyan dayanışmasını pekiştirmek ve Roma Katolik Kilisesinin Hıristiyan dünyasındaki konumunu daha da yükseltmek uğruna Papa Fransuva, özünde yanlış bilgi ve çarpıtma üzerine kurulu olan ve Müslüman Türkü canavarlaştırmak için kullanılan bir soykırım söylemini bir araç olarak kullanmaktadır. Papa Fransuvanın bu davranışları, günümüzün gergin ortamında (örnek olarak Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği ülkelerinde son zamanlarda yaşananlara bakınız) Hıristiyan-Müslüman diyaloğunun teşvik edilmesi adına hiçbir şey elde edemediği gibi, tam tersine diyalog kurulmasını baltalamaktadır. Görünüşe bakılacak olarak Papa Fransuva bu zararlı tutumunu sürdürmekte kararlıdır, zira Erivandan sürekli olarak kendisinin 24 Nisan 2016da yapılacak olan anma törenlerine katılmak için Ermenistana gideceği söylentileri çıkmaktadır.[7]

Papa Fransuvanın, Patrik Kirillin bu konudaki tarihsel yaklaşımını dikkate alması son derece hayırlı olacaktır, zira Patrik Kirillin yaklaşımı Türk ve İslam düşmanlığına hizmet etmek yerine tarihi gerçekleri ve olguları yansıtmaktadır. Papa Fransuvanın önyargılı yaklaşımı bize yapıcı hiçbir şey sunmazken, Patrik Kirillin yaklaşımı, dünyanın en büyük iki dininin mensupları arasında anlayışın sağlanması için ümit verici bir yol sunmaktadır.

**Fotoğraflar: solda Partik Kirill, sağda Papa Fransuva. Fotoğraflar Asbarez.com ve ArmenianAgenda.com'dan alınmıştır.*

[1] Russian Church Reassures Armenians Over Genocide Recognition, *RFE/RL Armenia Report*, 11 Ocak 2016.

[2] Russian Patriarch Glosses Over Armenian Genocide, *Asbarez*, http://asbarez.com/144248/russian-patriarch-glosses-over-armenian-genocide/

[3] Position Of Russian Church Towards Armenians Genocide Is Invariable, *ArmenPress*, http://armenpress.am/eng/news/831587/position-of-russian-church-towards-armenian-genocide-is-invariable.html

[4] Russian Patriarch Glosses Over Armenian Genocide.

[5] Mehmet Oğuzhan Tulun, Hukuki Ve Tarihi Bir Tartışmaya Dini Katmak, *AVİM*, http://www.avim.org.tr/yorumnotlarduyurular/tr/HUKUKI-VE-TARIHI-BIR-TARTISMAYA-DINI-KATMAK---Mehmet-Oguzhan-TULUN/3994

[6] Mehmet Oğuzhan Tulun, Papa Fransuvanın Çifte Standardı II, *AVİM*, http://www.avim.org.tr/yorumnotlarduyurular/tr/PAPA-FRANSUVA%E2%80%99NIN-CIFTE-STANDARDI---II/4135

[7] Pope Francis Plans to Visit Armenia in April to Commemorate 101st Armenian Genocide Anniversary, *ArmenianAgenda*, http://www.armenianagenda.com/post/137106866091/pope-francis-plans-to-visit-armenia-in-april-to

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Doğu Avrupa, Kafkasya, Asya,Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşime odaklanmaktadır.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Mehmet Oğuzhan. 2026. "PAPA FRUNSUVA, PATRİK KİRİLL'İN SÖZLERİNE KULAK ASMALIDIR ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 3. Ocak 13. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/PAPA-FRUNSUVA-PATRIK-KIRILL-IN-SOZLERINE-KULAK-ASMALIDIR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır